

CO₂ Managementplan 2023

Publicatiedatum: 18-08-2023

Contactpersoon: Nathan Baak

Inhoudsopgave

1	 INLEIDING.....	3
1.1	LEESWIJZER.....	4
2	 ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPROGRAMMA	5
2.1	KWALITEITSMANAGEMENTPLAN	5
2.2	ENERGIEMANAGEMENTPLAN.....	5
2.3	ENERGIEBELEID EN DOELSTELLING	5
2.4	TVB MATRIX	7
2.5	BORGING VAN HET KWALITEIT EN ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN	8
3	 STUURCYCLUS.....	10
4	 PARTICIPATIE SECTOR EN KETENINITIATIEVEN	11
4.1	INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	11
4.2	ACTIEVE DEELNAME	11
4.3	LOPENDE INITIATIEVEN.....	11

1 | Inleiding

APPM Management Consultants levert (direct en indirect) producten en diensten aan opdrachtgevers die bij aanbestedingen gunningvoordeel hanteren aan de hand van de CO₂-Prestatieladder. Met deze CO₂-Prestatieladder worden leveranciers uitgedaagd en gestimuleerd om de eigen CO₂-uitstoot te kennen en te verminderen. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een onomstreden CO₂-footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van de organisatie.

B. CO₂-reductie

De ambitie van de organisatie om de CO₂-uitstoot te verminderen.

C. Transparantie

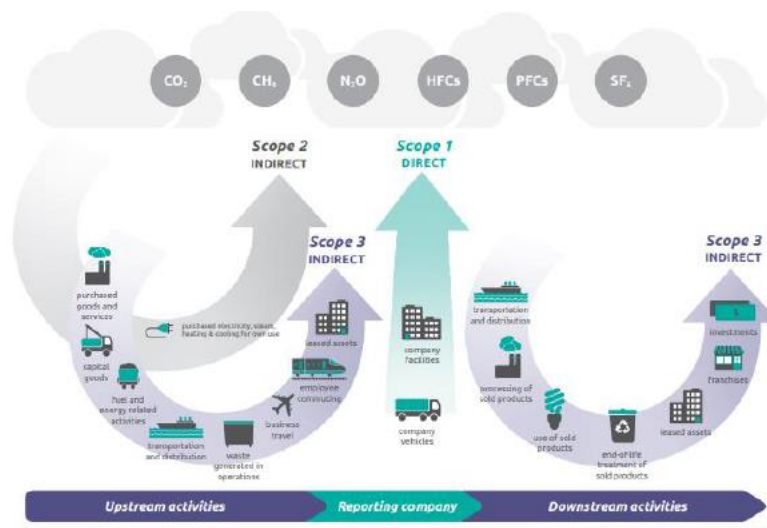
De wijze waarop in- en extern gecommuniceerd wordt over de CO₂-footprint en reductiedoelstellingen.

D. Deelname aan initiatieven

(in sector of keten) om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

De CO₂-uitstoot wordt gecategoriseerd naar de manier waarop deze wordt veroorzaakt, de zogenaamde scope, zoals geïllustreerd in Figuur 1. Scope 1 zijn hierin de directe emissies, zoals het gasverbruik en eigen mobiliteit. Scope 2 zijn de emissies die volgen uit ingekochte energie. Scope 3 zijn de indirecte emissies in de upstream en downstream keten, uit respectievelijk ingekochte goederen en diensten en geleverde producten en diensten.

Figuur 1 – Weergave van de scope van CO₂-uitstoot

In dit rapport wordt het energiemangementprogramma en het communicatieplan van de organisatie beschreven. Verder is de stuurcyclus van de organisatie opgenomen en wordt in het laatste hoofdstuk de participatie van de organisatie aan initiatieven behandeld.

Dit managementplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter bewijsvoering van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Onderstaand is de leeswijzer te vinden.

HOOFDSTUK IN DOCUMENT		EIS IN CO ₂ -PRESTATIELADDER
Hoofdstuk 2	Energiemanagement actieprogramma	2.C.2 en 3.B.2
Hoofdstuk 3	Stuurcyclus	2.C.2
Hoofdstuk 4	Communicatieplan	2.C.3
Hoofdstuk 5	Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2

Tabel 1: Leeswijzer

2 | Energiemanagement actieprogramma

In dit hoofdstuk wordt het kwaliteitsmanagementplan (eis 4.A.2) en het energiemanagement actieplan (eis 3.B.2) van APPM Management Consultants beschreven.

2.1 Kwaliteitsmanagementplan

Het kwaliteitsmanagementplan gaat in op het borgen en verbeteren van de kwaliteit van de CO₂-footprint. De algemene doelstelling van het kwaliteitsmanagementplan is om continue verbetering van efficiënte en effectieve omgang met energie en een vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie activiteiten te waarborgen.

Daarnaast geeft het kwaliteitsmanagementplan inzicht in de procedures, het meten en rapporteren van de CO₂-footprint. Met het kwaliteitsplan wordt er geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van APPM Management Consultants kan plaatsvinden. Er wordt inzicht verschaft in de energieprestaties van de totale organisatie en de totale CO₂-emissies als gevolg ervan. Met het kwaliteitsmanagementplan als middel beoogt APPM Management Consultants de kwaliteit van de data te borgen en te verbeteren in de organisatie en de prestaties te verbeteren.

2.2 Energiemanagementplan

De NEN-EN-ISO 50001 dient als richtlijn voor het opzetten van het Energiemanagement actieplan. Met de introductie van een energiemanagementsysteem wordt geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van APPM Management Consultants kan plaatsvinden. Kern van het energie- en kwaliteitsmanagementplan is continue evaluatie van de activiteiten en geconstateerde afwijkingen om verbeteringen te realiseren en zijn dan ook opgesteld volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus zoals deze is opgenomen in de NEN-EN-ISO 50001.

2.3 Energiebeleid en doelstelling

De algemene doelstelling van het energiemanagementsysteem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie. Concreet is de doelstelling om in 2025:

- 55% minder CO₂ in scope 1,
- 20% minder CO₂ in scope 2 en
- 5% minder in Business Travel uit te stoten.

2.3.1 Energieaspecten

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de energieverbruikers van de organisatie. Op basis van dit inzicht kan er worden gekeken op welke aspecten er resultaat valt te behalen in de reductie van CO₂-uitstoot. Dit inzicht is terug te vinden in de CO₂-footprint. Periodiek (één keer in de 6 maanden) worden de energieverbruiken in kaart gebracht.

2.3.2 Referentiejaar

Er is gekozen om de CO₂-footprint van 2019 te gebruiken als referentiejaar. De CO₂-emissie is uitgevoerd conform het gestelde in dit document. De betrouwbaarheid wordt gecontroleerd middels een interne audit.

Op basis van de CO₂-uitstoot in dit referentiejaar wordt bekeken welke maatregelen en doelstelling(en) geformuleerd kunnen worden om de CO₂-uitstoot vanaf dit referentiejaar te reduceren. Jaarlijks wordt bekeken of het gekozen referentiejaar nog steeds geschikt is voor de gestelde doelstelling en/of dat deze aangepast dient te worden. Doordat in 2019 nog geen sprake was van een COVID-pandemie – en de effecten daarvan op de vervoersbewegingen – lijkt 2019 nog steeds een logisch referentiejaar.

Het management evalueert jaarlijks of er voldoende voortgang plaatsvindt met betrekking tot de gestelde maatregelen en doelstellingen.

2.3.3 Reductiedoelstellingen

De algehele reductiedoelstelling is geformuleerd tot 2025. In het plan van aanpak worden de maatregelen benoemd die worden genomen om de doelstelling te halen. Het overzicht van te nemen maatregelen en verantwoordelijke afdelingen staan vermeldt in het Excelbestand met CO₂-reducerende maatregelen.

2.3.4 Energiemanagement actieplan

In onderstaande tabel wordt weergegeven op welke wijze, wanneer en door wie de gegevens voor de CO₂-footprint geïnventariseerd worden.

EMISSIE-BRON	EENHEID	BRON	AFDELING	WANNEER	BIJ WIE AAN TE LEVEREN
Gas - Kantoren	m ³	Uitlezen meterstanden, jaarnota	Administratie	Medio februari, medio augustus	Christian Pasman
Brandstof wagenpark - Diesel - Benzine - Elektra	Liter kWh	Rapportages/tankpassen	Administratie	Medio februari, medio augustus	Christian Pasman
Elektra - Kantoren - PV-panelen Hoofddorp	kWh	Uitlezen meterstanden, jaarnota	Administratie	Medio februari, medio augustus	Christian Pasman
Zakelijke kilometers	Euro	Declaraties	Administratie	Medio februari, medio augustus	Christian Pasman
Vliegverkeer en treinreizen	Kilometer	Rapportages	Administratie	Medio februari, medio augustus	Christian Pasman
Scope 3	Divers	Crediteurenlijst, woon-werk verkeer	Administratie	Medio februari	Christian Pasman

Tabel 2: Verdeling verantwoordelijkheden gegevensverzameling

Bovenstaande gegevens worden door de verantwoordelijke afdelingen aangeleverd aan het projectteam voor het tijdig verwerken (halfjaarlijks) van de gegevens in de CO₂-footprint.

2.3.5 Energieverbruik

Twee keer per jaar (elke 6 maanden) brengt APPM Management Consultants haar energieverbruik in beeld. De uitvoering van deze inventarisatie vindt plaats conform ISO-14064-1, het GHG-protocol voor scope 1 en 2 en de eventuele vereisten vanuit de CO₂-Prestatieladder. Tevens wordt er beoordeeld of de organisatorische grens nog actueel is.

Nathan Baak is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de inventarisatie, geassisteerd door de administratie en het projectteam. Voor de inventarisatie wordt er gebruik gemaakt van een datasheet, waarin de conversiefactoren zijn opgenomen. Nadat de inventarisatie voor de betreffende periode heeft plaatsgevonden, voert een onafhankelijke collega een kwaliteitscontrole uit op de data. Deze beoordeelt of de organisatiegrenzen juist zijn, de gegevens onder de juiste scope zijn verwerkt en of de juiste conversiefactoren zijn gehanteerd.

2.3.6 Energie reductiekansen

Iedereen binnen de organisatie kan ideeën voor energie/CO₂-reductie aandragen via de e-mail en/of informeel overleg. Daarnaast wordt er regelmatig aandacht gevraagd voor CO₂ prestaties op bedrijfsevents zoals de Ontwikkeldagen of Koersdagen.

Ook wordt een Teams-omgeving opgezet, waar iedereen binnen de organisatie ideeën voor CO₂-reductie kan delen, hulp kan vragen of inspiratie kan vinden. Mogelijke energie/CO₂-reductie kansen worden besproken en gewogen op effectiviteit. Indien blijkt dat zij mogelijk effectief zijn, worden zij toegevoegd aan de maatregelenlijst.

2.3.7 Monitoren en beoordelen

Twee keer per jaar wordt de voortgang van de reductiedoelstelling en de afgeleide maatregelen en het jaarplan gemonitord. De projectleider is hiervoor verantwoordelijk, maar de totstandkoming van de resultaten kan ook worden belegd bij het projectteam. Jaarlijks wordt er een samenvatting van de resultaten weergegeven in het Reductieplan. Dit overzicht omvat minimaal:

- Een overzicht van het energieverbruik en de CO₂-emissies per scope
- Een vergelijking van het energieverbruik ten opzichte van het referentiejaar
- Een analyse van opvallende toe- en afnames van het verbruik en/of CO₂-emissie
- De voortgang van en de prognose voor het behalen van de reductiedoelstelling en eventuele aanbevelingen voor preventieve of corrigerende maatregelen
- De status van eerdere preventieve of corrigerende maatregelen
- Algemene ontwikkelingen

Op basis van deze rapportage beslist de directie of bijsturing van de doelstellingen en/of aanpassing van het jaarplan noodzakelijk is. Het afgelopen jaar zag de directie daar geen aanleiding toe.

2.4 TVB Matrix

	TAAK- VERANTWOORDELIJKHEID- BEVOEGDHEID	FREQUENTIE	ADMINISTRATIE	WERKNEMERS	PROJECTLEIDER CO ₂	PROJECTTEAM CO ₂	MANAGEMENT	COMMUNICATIE
INZICHT								
Verzamelen gegevens emissie inventaris	t	halfjaarlijks	X		X			
Collegiale toets op emissie inventaris	t	halfjaarlijks			X			
Accorderen van emissie inventaris	b	jaarlijks					X	
Opstellen emissie inventaris rapport	t	jaarlijks				X		
Evaluatie op inzicht: energie-beoordeling	t+v	jaarlijks				X		
REDUCTIE								
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	t+v	halfjaarlijks			X		X	

Bepalen CO ₂ -reductiemaatregelen	t	halfjaarlijks			X	X	X	
Bepalen CO ₂ -reductiedoelstellingen	t	jaarlijks				X	X	
Accorderen van doelstellingen	b	jaarlijks					X	
Realiseren CO ₂ -reductie doelstellingen	v	continu		X	X		X	
Monitoring & evaluatie voortgang CO ₂ -reductie	t+v	halfjaarlijks				X	X	
COMMUNICATIE								
Aanleveren informatie nieuwsberichten	t	halfjaarlijks		X	X			
Actualiseren website	t+b	halfjaarlijks			X			X
Actualiseren pagina SKAO-website	t+b	jaarlijks			X			
Bijhouden interne communicatie	t+b	halfjaarlijks			X			X
Goedkeuren van interne communicatie	b	halfjaarlijks			X			X
Goedkeuren van externe communicatie	b	halfjaarlijks			X			X
PARTICIPATIE								
Inventarisatie mogelijk relevante initiatieven	t	halfjaarlijks						X
Besluit deelname initiatieven	b	jaarlijks						X
Deelname aan sectorinitiatieven	v	continu		X	X			
OVERIG								
Eindredactie CO ₂ -dossier	v	jaarlijks			X			
Voldoen aan eisen CO ₂ -Prestatieladder	v	continu				X		
Uitvoeren Interne Audit CO ₂ -reductiesysteem	t	jaarlijks		X				
Rapporteren aan management	b	halfjaarlijks			X			
Besluitvorming over CO ₂ -reductiebeleid	v	halfjaarlijks						X

2.5 Borging van het kwaliteit en energiemangement actieplan

2.5.1 Interne audits

Jaarlijks wordt er een interne audit uitgevoerd. Deze audits zijn gericht op het toetsen van de effectieve en doelmatige implementatie van het energiebeleid. Daarnaast heeft het als doel om de kwaliteit van de CO₂-footprint te verhogen en een betrouwbaar beeld te krijgen van de voortgang van de reductiedoelstellingen van APPM Management Consultants. De interne audit richt zich op de manier waarop de gegevens zijn verzameld en verwerkt. De interne auditor stelt een audit rapport op met daarin de bevindingen van de interne audit. Er wordt verhoogde aandacht besteed aan de volgende zaken:

- Kan de CO₂-emissie inventarisatie worden geverifieerd met tenminste een beperkte mate van zekerheid
- Voldoet de inventarisatie aan de eisen gesteld in ISO14064-1
- Zijn de juiste gegevens gebruikt bij het opstellen van de CO₂-footprint (steekproefsgewijs facturen en verbruik gegevens met elkaar vergelijken)
- Aan welk niveau van de CO₂-Prestatieladder wordt er voldaan

Aanbevelingen uit de audits worden meegenomen in het jaarplan en het managementoverzicht ter verbetering van het systeem.

2.5.2 Externe audits

Jaarlijks wordt door een externe auditor onderzocht of de organisatie voldoet aan de eisen van de CO₂-prestatieladder voor het niveau waarvoor APPM Management Consultants is gecertificeerd. Hiervoor is een contract afgesloten.

2.5.3 Directiebeoordeling

Jaarlijks vindt er een beoordeling plaats door de directie van het CO₂-managementsysteem op geschiktheid, accuraatheid en doelmatigheid. Op basis hiervan wordt een rapportage gemaakt, dat dienstdoet als kwaliteitsregistratie. De output van de management review is een jaarplan met daarin vermelde doelstellingen en/of verbeteringen voor het nieuwe jaar.

2.5.4 Feedback

Aan de hand van de input uit de vorige fases en het evaluatierapport van de managementreview kunnen doelstellingen indien noodzakelijk worden bijgesteld en kunnen er vervolgacties worden uitgezet om de verbeteringen te realiseren. Dit is nodig om continue verbetering van het CO₂-managementsysteem te bevorderen. De terugkoppeling van de uitkomsten wordt zowel mondeling als schriftelijk naar betrokkenen verzorgd. Zij dragen zorg voor het nemen van corrigerende/preventieve maatregelen binnen hun eigen organisatieonderdeel.

3 | Stuurcyclus

Het CO₂-beleid kent cycli van een half jaar, waarin:

- ✓ De gegevens voor de CO₂-footprint verzameld worden;
- ✓ Beoordeeld wordt of de emissiefactoren nog actueel zijn;
- ✓ Geinventariseerd wordt of er significante veranderingen in de organisatie zijn welke een impact op de footprint kunnen hebben;
- ✓ Beoordeeld wordt of herberekening van emissies van voorgaande jaren vanwege deze veranderingen nodig is;
- ✓ De voortgang van de CO₂-reductie en behalen van de doelstelling bepaald wordt.

Vervolgens wordt beoordeeld of sturing op de doelstelling en maatregelen nodig is, in de vorm van het aanscherpen van de doelstelling wanneer deze (te) eenvoudig behaald wordt, of in de vorm van het nemen van extra maatregelen wanneer bepaalde maatregelen niet mogelijk bleken te zijn en de doelstelling niet gehaald dreigt te worden. Hierover wordt vervolgens intern en extern gecommuniceerd. Daarnaast wordt de nuttige toepassing van het sector- of keteninitiatief in de afgelopen periode geëvalueerd. Hieronder is een zogenoemde PDCA-cyclus weergegeven, waarin de verschillende fasen van het CO₂-reductiebeleid zijn weergegeven.

Figuur 2: PDCA-cyclus

4 | Participatie sector en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

4.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn voor APPM Management Consultants is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Aangezien APPM Management Consultants aan meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt er door de projectleider en het management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

4.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

4.3 Lopende initiatieven

Stichting Nederland CO₂ Neutraal

APPM Management Consultants heeft zich sinds mei 2021 aangemeld bij stichting Nederland CO₂ Neutraal. Dit initiatief richt zich op het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk. Jaarlijks worden er vier bijeenkomsten georganiseerd. APPM Management Consultants heeft deelgenomen aan de activiteiten op 22 maart en 27 september.

INITIATIEF	TYPE BIJDRAGE	BEDRAG	BEWIJSLAST
Nederland CO ₂ Neutraal	Lidmaatschap	€1.247,-	Factuur
TOTALE KOSTEN		€1.247	

Tabel 7: Begroting 2023 voor sector- en keteninitiatieven

Onderstaande initiatieven lopen al langere tijd, ooit aangesloten of opgericht vanuit het duurzame hart van APPM Management Consultants.

Fonds "APPM Mooimakerij"

Duurzaamheid speelt een belangrijke rol binnen APPM Management Consultants. Om hierin een actieve bijdrage te leveren heeft de organisatie "Mooimakerij" opgericht. Dit fonds dient als een spaarpot, afkomstig van de mobiliteitsregeling van de APPM'ers. De regel is dat 10% van het restant uit het mobiliteitsbudget van de APPM'ers wordt geïnvesteerd in dit fonds. Vervolgens wordt het gespaarde bedrag geïnvesteerd in een duurzaam initiatief, aangedragen door APPM'ers. Hiervoor is een formulier opgesteld, dat door een interne commissie wordt beoordeeld en toegekend.

The Green Business Club

Green Business Clubs zijn lokale impactorganisaties bestaande uit bedrijven, gemeente en kennisinstellingen gevestigd in deze gebieden, die zich richten op concreet resultaat door het initiëren van duurzame projecten.

Twaalf jaar geleden is het initiatief gestart in Amsterdam Zuidas en inmiddels is het netwerk gegroeid tot 17 lokale clubs en 330 aangesloten participanten. Green Business Club Nederland ondersteunt en verbindt de lokale GBC's om zo de duurzame impact te vergroten.

APPM heeft zich sinds 2019 verbonden met de Green Business Club als partner. Pepijn van Wijmen neemt plaats in de Raad van Advies. Tot mei 2023 heeft onze collega Jantien van den Berg de rol van voorzitter op zich genomen. Met het vertrek van Jantien bij APPM heeft Nana Koolstra de rol van Algemeen bestuurslid overgenomen.